

Työ- ja elinkeinoministeriölle

07.11.2017

sähköpostilla: kirjaamo@tem.fi
kopio: paula.laine-nordstrom@tem.fi

LAUSUNTO LIIKESALAISUUSLAKIA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Vastauksena ministeriön lausuntopyyntöön 18.10.2017 toimitan ohessa laatimani tiivistetyn lausunnon työryhmän 18.10.2017 julkistamasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien ehdotettua liikesalaisuuslakia.

Samalla ilmoitan, että tarkoitukseni on laatia määräaikaan 29.11.2017 mennessä laajempi lausunto, jossa käsitellään tarkemmin kysymystä Suomen voimassa olevasta lainsäädännöstä (ja myös lakien soveltamiselle tärkeistä esitöistä) puuttuvan liikesalaisuus -käsitteen määritelmästä ja tämän seikan merkityksestä.

Lausunto on allekirjoittaneen laatijan näkemys. Se ei ole Asianajotoimisto DLA Piper Finland Oy:n kannanotto tässä asiassa.

Kunnioittavasti



Timo Ruikka
Asianajaja
ASIANAJOTOIMISTO DLA PIPER FINLAND OY
timo.ruikka@dlapiper.com

**LAUSUNTO LIIKESALAISUUSLAKIA KOSKEVASTA LUONNOKSESTA /
MIETINNÖSTÄ**

1. HEluonnoksessa omaksuttu ratkaisu, että säädetään erillinen laki liikesalaisuuksista, on toimiva ja hyvä.
2. Suomen lakiin saadaan nyt ensi kertaa määritelmä, joka koskee liikesalaisuuden käsitettä. Tämä on hyvä asia.
3. Liikesalaisuus –käsitettä koskeva uusi määritelmä muuttaa voimassa olevaa oikeutta, tai vähintään selkeyttää Suomen lainsäädäntöä. Vähintään selkeyttämisestä on kysymys, kun määritelmä on omiaan poistamaan liikesalaisuuden käsitettä koskevia olennaisia epävarmuuksia lainsäädännöstä. Jos käsitteiden ”liikesalaisuus” ja ”muu vastaava tieto” kattamien tietojen välillä on ollut jokin ero, on kyseessä lisäksi aineellinen, substanssia koskeva muutos. Hallituksen esityksessä on silloin syytä selkeästi tuoda esiin, että kyseessä on muutos aikaisempaan lakiin verrattuna. Jos eroa ei ole ollut, osoittaa uusi liikesalaisuuden määritelmä vähintään sen, että vanhat säädökset ovat olleet tarpeettoman monimutkaisia. Uusi määritelmän sisältävä säännös on siis joka tapauksessa olennainen selvennys verrattuna nykyisiin termeihin. HEluonnos on kuitenkin kirjoitettu niin, että uusi laissa määritelty liikesalaisuus –käsite tarkoittaisi melkein - mutta ei aivan (”hyvin pitkälle”... ”pitkälti yhdenmukainen”...) - samaa asiaa kuin nykyiset säännökset. Liikesalaisuus ja sen pitävä suoja on merkittävä intressi elinkeinoelämälle. Näin tärkeätä asiaa ei kirjoitetun lain perusteluissa pidä jättää tällaisen epämääräisen maininnan varaan. On aiheellista korjata ilmaisu alla tarkemmin kuvatuista syistä niin, että uudistus merkitsee todellista muutosta voimassa olevaan kirjoitettuun lakiin verrattuna.
4. Hallituksen esitys kaipaa *liikesalaisuus* -käsitteen määritelmän säätämisen merkityksen osalta selvennyksiä ja huomattavasti lisäkehittelyä ennen kuin hallituksen esitys siirretään eduskunnan käsiteltäväksi.
 - a. Erityisesti hallituksen esityksessä ei tule väittää¹, vastoin vallitsevaa oikeustieteellistä kantaa ja oikeuskäytäntöä, että *liikesalaisuuden* määritelmä puuttuisi (vain) siviilioikeudesta ja että se olisi siten jo ennestään olemassa rikosoikeudessa.
 - b. On myös virheellistä tai vähintään kiistanalaista väittää, että *liikesalaisuuksiin* olisi (rikosoikeudessakaan) voimassa olevan oikeuden mukaan sovellettava RL 30:11 § säädöksessä olevia kriteerejä, jotka lain sanamuodon mukaan koskevat liikesalaisuuteen rinnastettavia ”*muuta vastaavia tietoja*”.

¹ HEluonnos 18.10.2017 sivu 14: ”[RL 30:11 §] säännöksessä mainittu taloudellisen vahingon edellytys **koskee** sekä **liike- tai ammattisalaisuuksia** että muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa. **Siviilioikeudellisessa lainsäädännössä ei sen sijaan ole määritelty liikesalaisuuden eikä ammatti- ja liikesalaisuuden käsitettä**” (korostus lisätty)

- c. Vaikka uusi määritelmä käsitteelle *liikesalaisuus* ei välttämättä merkitse suurta aineellista muutosta, on liikesalaisuuden attribuuttien selkeyttäminen niin suuri asia, että on virheellistä väittää² säädettävän liikesalaisuuden käsitteen vastaavan voimassa olevaa oikeutta.
 - d. Olisi epätoivottavaa kirjoittaa hallituksen esitys eduskunnalle nyt ehdotetuin sanamuodoin, joiden mukaan uusi säännös tarkoittaisi ”hyvin pitkälle” samaa asiaa kuin nykyinen RL 30:11 § tai olisi ”pitkälle yhdenmukainen” sen kanssa, olematta kuitenkaan saman sisältöinen. Ilmaisut luovat tarpeetonta epävarmuutta.
5. Liikesalaisuuslain säätämisen yhteydessä on tarpeen korjata RL 30:11 § sekä sen kanssa samankaltaiset JulkisuusL 24 § 1 momentin 17 ja 20 kohdat, joissa on yrityssalaisuuksia, julkisyhteisön liikesalaisuuksia ja yksityisiä elinkeinosalaisuuksia koskevia käsitteitä. Eri sisältöiset ja tarpeettomasti vaihtelevia sanamuotoja käyttävät säännökset luovat turhaa sekaannusta. Uuden siviilioikeudellisen määritelmän valossa tulee ilmeiseksi, että Rikoslain ja Julkisuuslain käsitteet ovat tarpeettoman monikerroksiset ja säädöksissä käytettyjen kaksijakoisten käsitteiden komponentit ovat vailla itsenäistä merkitystä. Olennaisesti parempaan, selkeyden ja oikeusvarmuuden kannalta toivottavaan lopputulokseen päästään, kun näissä säädöksissä nyt olevat epäyhdenmukaiset määritelmät harmonisoidaan säädettävään Liikesalaisuuslakiin sisällytettävän määritelmän kanssa.
6. Uuden liikesalaisuuskäsitteen määritelmän yksityiskohtainen perustelu ja tarkastelu hallituksen esityksessä on tarpeen. Tämä koskee erityisesti käsitteeseen sisältyvän salassapitointressin (vahinkoedellytyksen) merkitystä, joka on HEluonnoksessa suurelta osin sivuutettu. Puute luonnoksessa on merkitykseltään huomattava. Taloudellisen salassapitointressin edellytys on aineellisen oikeuden kannalta olennainen ja sen merkitys on suuri ja monitahoinen. Sitä ei ole lainkaan riittävästi käsitelty HEluonnoksessa. Tarve monipuoliselle tarkastelulle on suuri, kun liikesalaisuuden määritelmä on aiemmasta lainsäädännöstä puuttunut. Niinpä taloudellista salassapitointressiä (vahinkoedellytystä) tässä asiayhteydessä ei ole aiemmissa lakien esitöissä juuri lainkaan käsitelty. Liikesalaisuuden käsitettä koskevissa pohdinnoissa se on päinvastoin säännönmukaisesti kokonaan sivuutettu. Näin aikaisempien esitöiden perusteella on mahdollista ymmärtää, ettei taloudellisen salassapitointressin vaatimusta sovellettaisi (varsinaisiin) liikesalaisuuksiin. Aiempien säädösten esitöistä ei ainakaan saa tukea kannalle, että salassapitointressin edellytys on voimassa (myös) liikesalaisuuksien kohdalla. Jos Liikesalaisuuslain säätämisen yhteydessä jätetään RL ja JulkisuusL säännökset ennalleen ja lisäksi esitetään hallituksen esityksessä, että erot

² HEluonnos 18.10.2017 sivu 39: ”Määritelmällä ei kuitenkaan muutettaisi vallitsevaa oikeustilaa, eli tarkoitus on, että eri laeissa käytettävät käsitteet liikesalaisuus, liike- ja ammattisalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus ja yrityssalaisuus jatkossakin tulkittaisiin tarkoittavan hyvin pitkälle samaa asiaa. Uuden liikesalaisuuslain määritelmän mukainen liikesalaisuus olisi pitkälti yhdenmukainen rikoslain 30 luvun 11 §:ssä määritellyn yrityssalaisuuden kanssa, vaikka kyseisessä rikoslain pykälässä mainitaan liike- tai ammattisalaisuuden lisäksi muu vastaava elinkeinotoimintaa koskeva tieto

ennestään voimassa olevissa säädöksissä käytettyihin käsitteisiin ovat pienet (mutta siis ovat kuitenkin olemassa), on olemassa riski, että syntyy uusi ja tarpeeton käsite-ero sille, mitä käsitteellä *liikesalaisuus* tarkoitetaan yhtäältä siviilioikeudessa ja toisaalta rikos- tai hallinto-oikeudessa. Ero on omiaan aiheuttamaan aiheetonta sekaannusta ja epävarmuutta ja olisi siten haitallinen.

7. Jos lähdetään siitä, että JulkisuusL 24 § 1 momentin 20 kohta yhdenmukaistetaan Liikesalaisuuslain määritelmän kanssa - kuten toivottavaa olisi -, on samalla ratkaistava, miten samassa lainkohdassa olevien poikkeusten osalta menetellään – säädetäänkö ne toisella tavoin edelleen sovellettaviksi vai kumotaanko ne yhdenmukaistamisen myötä.
8. Liikesalaisuuslakiin ehdotettu teknistä ohjetta koskeva sääntely on mitä suurimmalla todennäköisyydellä kokonaisuudessaan tarpeeton uuden liikesalaisuusmääritelmän ja siihen nojautuvien uuden liikesalaisuuslain oikeuskeinojen myötä. Siksi tulisi vakavasti harkita, että teknisen ohjeen määritelmä ja sitä koskevat säännökset poistettaisiin ehdotuksesta kokonaisuudessaan.
9. Voimassa olevassa lainsäädännössä lukuisia kertoja liikesalaisuuksien yhteydessä mainittu ”ammattisalaisuus” -termi käy ammatinharjoittajan omien liikesalaisuuksien osalta tarpeettomaksi. Uusi liikesalaisuuden määritelmä epäilyksettä koskee myös ammatinharjoittajien liikesalaisuuksia. Ammattisalaisuus –käsitteestä on esitetty myös, että termi kattaisi ammatinharjoittajan salassapitovelvollisuuden piirissä olevat tiedot, kuten päämiesten tai asiakkaiden salaisuudet ja myös päämiesten identiteetin. Tältä osin on syytä erikseen selvittää, miten niitä tulee suojata lainsäädännössä. Voidaan pitää todennäköisenä, että suojan tulee olla erilainen kuin liikesalaisuuden suoja, kun kysymys yksityishenkilöiden osalta useimmiten ei ole liikesalaisuuksista vaan ensisijaisesti yksityisyyden suojasta. Yrityksillä taas ei ole mitään yksityisyyden suojaa. Termi *liikesalaisuus* ei koske eikä sen tulisi myöskään ammattisalaisuuksien osalta koskea salaisuuksia, joissa on kysymys yksityisyydestä ja yksityisyyden suojaamisesta eikä nimenomaan taloudellisesta salassapitointressistä.

[asiakirja loppuu tähän]